

PRŮVODCE OPEN ACCESS

JAK BÝT OPEN ACCESS

PAVLA RYGELOVÁ A KOL.

2013, AKTUALIZACE ČERVENEC 2016

OBSAH

VĚDEC	3
KNIHOVNA.....	5
POSKYTOVATEL GRANTŮ	7
MANAGEMENT	12
STUDENT	17
VYDAVATEL.....	19
VEŘEJNOST	21
SPRÁVCE REPOZITÁŘE.....	22
REPOZITÁŘE V ČR	24

Otevřený přístup je přínosný pro celou společnost.

Vědcům zvyšuje viditelnost, využívanost a vědecký dopad jejich publikovaných prací.

Vědec jako autor může otevřený přístup podpořit:

a) publikováním svého vědeckého článku v některém z otevřených časopisů – zlatou cestou otevřeného přístupu.

Vhodný časopis můžete najít v [DOAJ](#) - adresáři otevřených časopisů.

b) uložením vydaného článku, resp. jeho rukopisu, do otevřeného repozitáře – zelenou cestou otevřeného přístupu.

Tento způsob - označovaný jako **auto-archivace** - znamená, že autor publikuje tradiční cestou v časopise dle své volby a zároveň zajistí otevřený přístup k plnému textu článku v otevřeném repozitáři.

OCHRANA AUTORSKÝCH PRÁV

Se změnami v publikačním procesu se rozšiřují možnosti, jaká práva si autor díla může ponechat.

Vedle tradičního přenechání autorských práv vydavateli, kdy vydavatel získává veškerá práva k užití díla, se stává běžným modelem využívání veřejných licencí [Creative Commons](#). Licencí Creative Commons využívají vydavatelé otevřeně přístupných časopisů, např. [Hindawi](#), [Copernicus](#).

V případě auto-archivace je důležité ověření, zda podmínky vydavatele auto-archivaci autorům povolují.

Přehled podmínek vydavatelů poskytuje služba [SHERPA/RoMEO](#).

VYDAVATEL AUTO-ARCHIVACI NEPOVOLUJE?

Pokud autor ještě nepodepsal smlouvu, je možné k smlouvě přiložit dodatek, kterým autor požádá o výjimku.

- [SPARC Addendum](#) - vzor dodatku

INICIATIVY

[Cost of Knowledge](#) - petice více než 16 tisíc matematiků a dalších vědců, upozorňujících na vysoké ceny předplatného a nevýhodné obchodní praktiky vydavatele Elsevier, který těží ze své pozice největšího vydavatele vědecké literatury.

[DORA](#) - San Franciská deklarace volající po zlepšení způsobu hodnocení vědeckých výsledků, mimo jiné kritizující zneužívání impakt faktoru v hodnocení vědeckého výkonu.

CHCETE VĚDĚT VÍC?

- [Zeptejte se svého knihovníka](#)

KNIHOVNA

Knihovna se může zapojit do hnutí otevřeného přístupu především tím, že zajistí informační podporu pro své uživatele - akademické pracovníky, studenty, veřejnost.

Informační podpora obnáší vybudování webové stránky o otevřeném přístupu s odkazy na užitečné zdroje a s popisem základních principů otevřeného přístupu.

PŘÍKLADY INFORMAČNÍ PODPORY

- [Open Access ÚK ČVUT](#)
- [Open Access ÚK VŠB-TUO](#)
- [Open Access SVI Fyziologického ústavu AV ČR](#)

VYBUDOVÁNÍ REPOZITÁŘE

Dalším úkolem knihovny v oblasti open access je **vybudování otevřeného repozitáře** pro ukládání a volné zpřístupňování vědeckých publikací (vysokoškolských kvalifikačních prací, vědeckých článků, monografií, článků ze sborníků konferencí aj.)

PŘÍKLADY REPOZITÁŘŮ V ČR

- [Akademie věd ČR](#)
- [Univerzita Pardubice](#)
- [Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně](#)
- [Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava](#)

- [Vysoké učení technické v Brně](#)

DOPORUČENÁ PRAVIDLA

Je důležité, aby repozitáře byly budovány v souladu s osvědčenými a zavedenými standardy a postupu, které přispívají k opravdu otevřené spolupráci (interoperabilitě) repozitářů.

- Pravidla [OpenAIRE](#)

Interoperabilitě repozitářů významně pomáhá, pokud dodržují metadatové standardy pro popis ukládaného obsahu.

- [Seznam metadatových standardů](#)

OPEN ACCESS WEEK

České knihovny se od roku 2010 zapojují do mezinárodní propagační akce [Open Access Week](#) s cílem zvyšovat povědomí o otevřeném přístupu mezi akademickými pracovníky a studenty.

CHCETE VĚDĚT VÍC?

Projděte si [další užitečné zdroje](#).

POSKYTOVATEL GRANTŮ

Základním předpokladem otevřeného přístupu je, že výsledky výzkumů financovaných z veřejných peněz by měly být také snadno dostupné odborné i laické veřejnosti. Je tak podporována transparentnost využití dotací, sdílení znalostí a tím i urychlení navazujícího výzkumu a jeho využití v praxi.

Poskytovatelé grantů (grantové agentury, ministerstva, Evropská komise aj.) mohou výrazně zasáhnout do změny v komunikaci vědeckých výsledků.

Poskytovatelé disponují prostředky z veřejných zdrojů a z tohoto titulu nesou také odpovědnost za to, jak jsou tyto prostředky využívány a zda jsou využívány efektivně.

Z výše uvedených důvodů roste počet grantových agentur, které v rámci pravidel přidělování dotací stanovují povinnost zpřístupnit výsledky výzkumu v režimu otevřeného přístupu. Existují tři přístupy aplikované v politikách otevřeného přístupu grantových agentur:

- Politiky preferující zlatou cestu k otevřenému přístupu.
- Politiky doporučující zajištění otevřeného přístupu k článku uložením do repozitáře (tzv. zelená cesta), pokud nakladatel uložení nepovoluje, politika na otevřeném přístupu netrvá.
- Politiky vyžadující zajištění otevřeného přístupu k článku uložením do repozitáře (tzv. zelená cesta), pokud nakladatel uložení nepovoluje, musí autor zvolit jiného nakladatele (např. NIH, Wellcome Trust).

Většina agentur vyžaduje zelenou cestu, některé z nich stanovují repozitáře, ve kterých má být článek uložen. V rámci politiky otevřeného přístupu je běžně stanoveno maximální časové embargo (většinou 6 až 12 let), do jehož uplynutí může být zveřejnění pozdrženo. V politice může být také stanovena povinnost uložit i související výzkumná data.

V České Republice Rada pro výzkum, vývoj a inovace doporučuje mj. poskytovatelům:

1. podporovat v rámci svěřených kompetenci po vzoru Evropské komise politiku otevřeného přístupu na národní úrovni,
2. požadovat otevřený přístup k vědeckým publikacím podpořených z veřejných prostředků.

POLITIKA OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU V PROGRAMU HORIZONT 2020
EVROPSKÉ KOMISE.

Evropská komise prosazuje otevřený přístup jako hlavní princip zpřístupňování vědeckých informací (publikací a výzkumných dat) ve svých rámcových programech, aktuálně v programu Horizont 2020.

17. července 2012 vydala EK zásadní dokumenty - Communication a Recommendation, které vymezují význam otevřeného přístupu pro evropský výzkum a které doporučují členským státům, aby se také zasadili o vytvoření podmínek pro otevřené sdílení výsledků vědy podpořených z veřejných zdrojů.

Iniciativa EK zohledňuje potřebu volného přístupu k výsledkům vědy za předpokladu solidního a udržitelného systému šíření vědeckých poznatků. EK navrhuje přijetí mandatorní politiky otevřeného přístupu k vědeckým publikacím pro všechny výzkumné oblasti programu Horizont 2020, vycházející z již existujících aktivit v rámci 7.RP (zahrnující např. způsobilost výdajů za publikování v otevřených časopisech, 6-12 měsíční embargo v případě zelené cesty otevřeného přístupu).

EK chápe otevřený přístup jako prostředek ke zlepšení výměny znalostí, nikoli jako cíl samotný.

Podobně jako v 7. RP program Horizont 2020 zahrnuje zlatou i zelenou cestu otevřeného přístupu. Obě cesty se doplňují a jsou efektivní, rovnocenné a udržitelné pro dosažení otevřeného přístupu jak z pohledu vědců, tak z pohledu zavádění inovací v průmyslu a obchodu.

EK pokračuje v podpoře návazných projektů v oblasti open access a výzkumné infrastruktury (např. [OpenAIRE](#)).

DATABÁZE POLITIK POSKYTOVATELŮ

- [SHERPA/JULIET](#) – přehled podmínek grantových agentur v oblasti otevřeného nástroje
- [SHERPA/FACT](#) – přehled především pro vědce, zda zvolený časopis odpovídá podmínkám dané grantové agentury
- [ROARMAP](#) – přehled politik grantových agentur a institucí

- [MELIBEA](#) – seznam a výpočet procentního vyjádření míry otevřenosti jednotlivých politik

---

PŘÍKLADY VYBRANÝCH POLITIK POSKYTOVATELŮ

- [National Institutes of Health](#)
- [Welcome Trust](#)
- [Evropská komise](#)
- [RCUK Policy on Open Access](#)
- [CERN Open Access Policy](#)
- [Open Access Guidelines for researchers funded by the ERC](#)

HODNOCENÍ VĚDY

Současný způsob hodnocení vědy nijak nepodporuje publikování v otevřeném režimu. Metodika hodnocení VaV se soustředí na kvantitativní měřítka, jehož nesporným důsledkem je inflace publikací, které byly publikovány pouze účelově pro vykázání do systému hodnocení. Tento škodlivý trend potvrzuje kauza tzv. predátorských časopisů, jejichž prostřednictvím se uměle zvyšuje publikační výkon vědeckých pracovišť.

Poskytovatelé by měli usilovat o změnu v hodnocení vědy od měření kvantitativního ke kvalitativnímu. Inspiraci mohou najít v iniciativě [DORA](#) nebo na blogu [O hodnocení a financování vědy \(Daniel Münich soukromě\)](#).

CHCETE VĚDĚT VÍC?

K problematice predátorů a etice publikování se vztahuje informační stránka [Vím, kde publikuji](#).

Projděte si [další užitečné zdroje](#).

Suber, Peter. *Open Access* [online]. Cambridge : MIT Press, 2012. [cit. 2016-07-25]. ISBN 978-0-262-51763-8. Dostupné z: <https://mitpress.mit.edu/books/open-access>

MANAGEMENT

Zájmem managementu výzkumných organizací (univerzit, vědeckých ústavů) je, aby výsledky vědecko-výzkumné činnosti získaly patřičnou publicitu a byly maximálně viditelné pro ostatní vědce, organizace, podniky aj. **Viditelné výsledky zvyšují prestiž a dobré jméno instituce.**

Institucionální politika otevřeného přístupu obvykle zahrnuje tři základní oblasti:

1. Deklarování politiky otevřeného přístupu
2. Podporu zlaté cesty otevřeného přístupu
3. Budování infrastruktury

DEKLAROVÁNÍ POLITIKY OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU

Podporu otevřené komunikaci vědeckých výsledků může management deklarovat v institucionální politice otevřeného přístupu.

Politikou otevřeného přístupu se instituce hlásí ke svému poslání sociálně zodpovědné instituce, která je ochotná podobně jako ostatní vědecké organizace přispívat do společné pokladnice vědění a znalostí.

Politika otevřeného přístupu by měla vycházet z principů daných Berlínskou deklarací. Institucionální politika je vydávána většinou jako rozhodnutí rektora, směrnice, metodický pokyn, za součinnosti knihovny a výpočetního centra instituce.

Předmětem institucionální politiky otevřeného přístupu je většinou proces autoarchivace děl vzniklých v instituci. Politika řeší otázku nakládání se

zaměstnaneckými díly, obsahuje nařízení (v případě tzv. mandatorní politiky) či doporučení, jakým způsobem mají autoři zpřístupňovat své vědecké publikace (např. mají **povinnost uložit** do repozitáře **veškerou publikační činnost** a dle možností zpřístupnit uložené plné texty v režimu otevřeného přístupu). Pravidla otevřeného přístupu v programu [Horizon 2020](#) doporučují zpřístupnění postprintů nebo vydavatelských verzí, nikoliv preprintů.

PRINCIP ID/OA

Výše zmíněná forma politiky patří k neúčinnějším, je založena na principu "[Immediate-Deposit & Optional-Access](#)", kdy autoři mají povinnost uložit do repozitáře každou svou vydanou publikaci bezodkladně po jejím vydání a zajistit dle podmínek vydavatele její zpřístupnění pro všechny zájemce. Pokud vydavatel neumožňuje volné šíření plného textu či stanovuje časové embargo, je možné v repozitáři zavést službu zaslání publikace na vyžádání [request e-print button](#).

INSTITUCIONÁLNÍ POLITIKA OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU V ČR

- [Akademie věd ČR](#)
- [Masarykova univerzita](#)
- [Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně](#)
- [Vysoké učení technické v Brně](#)

INSTITUCIONÁLNÍ POLITIKA OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU VE SVĚTĚ

- [Harvard University](#)
- [University of Liege](#)
- [Malmö University](#)

PŘEHLED POLITIK

- [ROARMAP](#)

PODPORA ZLATÉ CESTY OTEVŘENÉHO PŘÍSTUPU

Institute vydávají **vlastní časopisy** a často přistupují [k modelu otevřených časopisů](#), které poskytují vydaný obsah volně ihned po vydání. Dosahují tak většího zviditelnění článků a mohou takto ovlivnit získání, udržení či zvýšení **prestiže časopisu** (např. impakt faktoru časopisu).

V rámci politiky otevřeného přístupu může instituce provozovat **dotiční fond na podporu publikování v otevřených časopisech**. Z fondu jsou hrazeny publikační poplatky spojené s vydáním vědeckého článku v otevřeném časopise (gold open access), který za vydání článku účtuje poplatek. Fond na podporu publikování v otevřených časopisech je zřízen např. na [Vysokém učení technickém v Brně](#).

PŘEHLED FONDŮ NA PODPORU OA PUBLIKOVÁNÍ

- [OA journal funds](#)

BUDOVÁNÍ INFRASTRUKTURY

Institucionální repozitář slouží vědcům pro auto-archivaci a otevřené zpřístupnění jejich publikačních výstupů (jedná se o tzv. zelenou cestu otevřeného přístupu). Institucionální repozitář je často navázán na systém pro vykazování publikační činnosti instituce, ve světě označovaný jako Current Research Information System (CRIS).

Instituce může budovat také repozitář pro ukládání vědeckých dat, viz příklad datového repozitáře [Edinburgh DataShare](#). Uložená data je potřeba anonymizovat [v případě nutnosti ochrany osobních údajů](#).

Autoři a provozovatelé musí dbát na dodržení licenčních podmínek vydavatele upravujících možnost zpřístupnění článku v institucionálním repozitáři. Lze si také vyžádat souhlas vydavatele se zveřejněním postprintu nebo vydavatelské verze článku. Informace o přístupu vydavatelů k otázce auto-archivace v institucionálním repozitáři je možné dohledat ve službě [Sherpa/RoMEO](#).

Publikace v institucionálním repozitáři jsou zveřejňovány např. pod licencí [Creative Commons](#), licencí [pro otevřená data](#) apod.

Vybudování repozitáře a určení pravidel pro jeho provoz a naplňování je diskutováno na interních i otevřených fórech (viz například debata na MU: Miroslav Bartošek: [Repozitář univerzita potřebuje](#) vs Jaromír Leichmann: [Rizika repozitáře převažují](#)).

OTÁZKA FINANCOVÁNÍ EIZ

Problematika **prosazení otevřeného přístupu** souvisí také s otázkou **financování přístupu do strategických elektronických informačních zdrojů** (EIZ), které jsou nezbytné pro provoz českého výzkumu. Budoucí model financování EIZ by měl směřovat ke zřízení licenčního centra pro nákup všech EIZ pro českou vědu s přihlédnutím k faktu, že model open access výrazně zasáhne do obchodních strategií vydavatelů.

Aktuálně se připravuje projekt licenčního centra [CzechElib](#). Eventuální transformace z modelu předplatného na model placeného otevřeného přístupu (gold open access) není součástí projektového záměru.

CHCETE VĚDĚT VÍČ?

[EnablingOpenScholarship](#) – webové stránky určené pro řídicí pracovníky výzkumných institucí

[PASTEUR4OA](#) – projekt, jehož cílem je posílit harmonizaci politik otevřeného přístupu jednotlivých členských států EU s politikou EK dle [Doporučení](#) ze 17. července 2012.

PROCHÁSKOVÁ, Iva. Akvizice elektronických informačních zdrojů v rámci OP VaVpI – Výzva 4.3: Výsledky a praktické zkušenosti. In: *INFORUM 2013: 19. ročník konference o profesionálních informačních zdrojích, Praha 21.-22. května 2013* [online]. Praha: Albertina icome Praha, 2013. [cit. 2013-10-03]. Dostupné na: <http://www.inforum.cz/sbornik/2013/13>

RYGELOVÁ, Pavla. Služba SHERPA/RoMEO – další život vědeckého článku. *Zpravodaj ÚVT MU* [online]. 2009, roč. XX, č. 2, s. 12-17. [cit. 2016-07-26]. ISSN 1212-0901. Dostupné z: <http://webserver.ics.muni.cz/bulletin/articles/630.html>

STUDENT

Studenti potřebují (volný) otevřený přístup k informačním pramenům (vědeckým článkům, publikacím, studijním materiálům, učebnicím aj.) ke svému studiu a vzdělávání.

Agregační služby [BASE](#), [OpenAIRE](#), [CORE](#), [OAISTER](#) aj. zpřístupňují cenné informační zdroje uložené v otevřených repozitářích. Nástroje [DOAJ](#) a [Paperity](#) zase umožňují prohledávat agregovaný obsah otevřených časopisů. K vyhledávání vědeckých informací je možné využít i nástroj [Google Scholar](#). V české prostředí lze využít centralizované služby Národní technické knihovny, sklízející data (metadata) ostatních repozitářů a systémů, [NUŠL](#) - národního úložiště šedé literatury. V NUŠLu lze vyhledat diplomové práce, cestovní, výroční zprávy, příspěvky z konferencí a další typy šedé literatury. Stále spíše platí, že převážná část produkce vědecké literatury je schována za branami nakladatelských serverů, kde se za přístup k publikacím platí. Buď formou předplatného, nebo formou jednorázových poplatků. **Žádná knihovna na světě není tak bohatá, aby mohla předplácet pro své uživatele všechny informační zdroje, které potřebují. Žádný student není tak bohatý, aby si mohl zaplatit za všechny články, které využije během studia.**

Je na místě, aby se zapojili i studenti - budoucí vědci - do podpory modelu otevřeného přístupu, jehož ústřední ideou je, že **každý by měl mít online přístup k posledním výsledkům vědy, aniž by musel platit poplatek za přístupem.**

Inspirací mohou být aktivity studentské iniciativy [The Right to Research Coalition](#) nebo akce [Open Access Week](#).

Z iniciativy mladých vědců vzešel projekt [Open Access Button](#). Pomocí této aplikace je možné upozornit na informační zdroje bez otevřeného přístupu.

CHCETE VĚDĚT VÍČ?

- [Vím, kde publikuji](#) – průvodce publikováním ve třech krocích
- [Open Educational Resources](#) – koncept otevřených výukových materiálů

VYDAVATEL

Vydavatelé vědeckých časopisů a také vědeckých publikací přecházejí na [nové obchodní modely](#), aby mohli zajistit svým čtenářům neomezený online přístup k literatuře, kterou vydávají.

PLACENÉ OTEVŘENÉ ČASOPISY

Nejběžnějším modelem je přenesení nákladů na vydání časopisu z předplatitele na autory, kteří v časopise publikují. Publikační poplatky hradí obvykle autorova instituce nebo jsou hrazeny z grantů.

HYBRIDNÍ ČASOPISY

Placené časopisy, které nabízí možnost vydání jednotlivých článků v režimu otevřeného přístupu (viz [OpenChoice](#)), tedy článků volně dostupných nejen předplatitelům, ale všem zájemcům. Příjmy těchto časopisů se generují ze dvou zdrojů (předplatné a APC).

ČASOPIS PLOS ONE

Vydavatel **Public Library of Science** patří k průkopníkům placených otevřených časopisů. Časopis [PlosOne](#) je vydáván od roku 2006. Na rozdíl od časopisů Nature nebo Science, které odmítají 90 procent došlých článků, časopis prosazuje ediční politiku **“vše, co si zaslouží být publikováno, bude vydáno”**. Časopis nemá uměle omezenou velikost - odtud označení mega časopis. Časopis disponuje nástroji, které filtrují, hodnotí a třídí obsah časopisu až po jeho publikování. Na podobném principu vzniká řada dalších

časopisů – klonů PlosOne. Některé odhady mluví o tom, že v roce 2016 bude 50 % STM literatury vydáváno cca 100 časopisů.

CHCETE VĚDĚT VÍČ?

Obchodní model otevřených knih

Howopenisit? je jednoduchý průvodce, který dle několika kritérií ukazuje, do jaké míry je vydávaný časopis otevřený.

Open Journal Systems nejrozšířenější systém pro provoz otevřených časopisů. Zajišťuje v elektronické podobě veškerou agendu, spojenou s vydáváním časopisu.

Předplácené časopisy, které přešly na model OA

OASPA - Asociace vydavatelů

Otevřený časopis : prostředky a nástroje pro udržení a zvyšování kvality vědeckého časopisu

VEŘEJNOST

Veřejnost jsou těmi, kdo přispívají do veřejných rozpočtů a přispívají tedy i na vědu. Veřejnost má právo na transparentní nakládání s veřejnými prostředky a na otevřený přístup k výsledkům vědy.

CITIZEN SCIENCE - OBČANÉ JAKO VÝZNAMNÝ ČINITEL VE VĚDECKÉM VÝZKUMU

Sama veřejnost se po celém světě podílí na řadě výzkumných projektů, které využívají distribuovaných počítačů vlastněných amatéry. Česká republika patří mezi země s největším počtem nadšenců zapojených do projektů typu @home.

Nejznámějším projektem, usilujícím o zachycení zprávy od mimozemských civilizací, je [SETI@home](#).

V Česku funguje projekt [asteroids@home](#), jehož cílem je mapování asteroidů. Projekt vedou vědci z Astronomického ústavu UK.

Evropská komise zařadila otevřený přístup mezi své [strategické politiky](#). Cílem je maximálně využít výsledky výzkumu, financovaného z veřejných zdrojů programu **Horizont 2020** i na úrovni členských států. **Otevřený přístup je nezbytný pro posílení ekonomického výkonu a konkurenceschopnosti s využitím znalostí.** Výsledky výzkumu financovaného z veřejných zdrojů mají být proto šířeny otevřeně ku prospěchu vědců, inovačního průmyslu a občanů. **Otevřený přístup může zviditelnit evropský výzkum a může jej zpřístupnit k využití malými a středními podniky.**

SPRÁVCE REPOZITÁŘE

Role správců repozitářů spočívá především v tom, že se postarají o využití všech dostupných technologií pro zprovoznění cesty otevřeného přístupu k vědeckým informacím.

- [Repositories Support Project](#) - webový portál pro základní orientaci v problematice repozitářů a otevřeného přístupu

---

REPOZITÁŘE VE SVĚTĚ

- [Registry of Open Access Repositories - ROAR](#)
- [The Directory of Open Access Repositories - OpenDOAR](#)

PŘEHLED SYSTÉMŮ PRO REPOZITÁŘE

- [DSpace](#)
- [DigitalCommons](#)
- [DigiTool](#)
- [EPrints](#)
- [Fedora](#)
- [Invenio](#)

DALŠÍ UŽITEČNÉ ZDROJE

BARTOŠEK, Miroslav. Digitální knihovny – teorie a praxe. Národní knihovna - knihovnická revue [online]. 2004, roč. 15, č. 4, s. 233-254 [cit. 2013-10-08]. ISSN 1214-0678. Dostupné z:

<http://knihovna.nkp.cz/NKKR0404/0404233.html>.

JALŮVKA, Dušan. *Úložiště digitálních dat pro potřeby ÚK VŠB-TUO I* [online]. Ostrava, 2006 [cit. 2013-10-08]. Diplomová práce. Vysoká škola báňská -

Technická univerzita Ostrava. Fakulta elektrotechniky a informatiky.

Dostupné z:<http://hdl.handle.net/10084/56378>.

KREJČÍŘ, Vlastimil. *Univerzální digitální repozitář* [online]. Brno, 2005.[cit. 2013-10-08]. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Fakulta informatiky.

Dostupný z:<http://www.ics.muni.cz/dspacecz/soubory/dp-krejcir.pdf>.

REPOZITÁŘE V ČR

Typologicky lze digitální repozitáře v ČR rozdělit do několika základních skupin podle účelu, typu ukládaných dokumentů, způsobu získávání obsahu: **Institucionální** pro ukládání a zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací, publikačních výstupů – článků z časopisů, ze sborníků, pro archivaci periodik vydávaných výzkumnou institucí aj.

Příklady:

- [Akademie věd ČR](#)
- [České vysoké učení technické v Praze](#)
- [Masarykova univerzita](#)
- [Univerzita Pardubice](#)
- [Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně](#)
- [Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava](#)
- [Vysoké učení technické v Brně](#)
- [Západočeská univerzita v Plzni](#)

Oborové zaměřené na ukládání a zpřístupňování vědeckého obsahu určitého oboru/ů.

Příklady:

- [Česká digitální matematická knihovna](#)
- [Lindat/Clarín](#) – datový repozitář pro lingvistická data
- [Český sociálněvědní datový archiv](#)

Agregační služby, které sklízí obsah jiných repozitářů, agregují je do jednotného vyhledávacího rozhraní.

Příklady:

- [NUŠL – národní úložiště šedé literatury](#)

CHCETE VĚDĚT VÍC?

[DSpace CZ](#) – webové stránky s přehledem instalací systému DSpace

Online verze: <http://openaccess.cz/wordpress/jak-byt-oa/>

Uloženo v repozitáři [DSpace VŠB-TUO](#)

Datum vytvoření: 15.10.2013

Datum aktualizace: 11. 8.2016

Aktualizaci připravila [Pracovní skupina Iniciativy otevřeného přístupu](#) Asociace knihoven vysokých škol ČR.

Toto dílo podléhá licenci [Creative Commons Uveďte původ 4.0 Mezinárodní License](#).

